

Таким образом, как мы видим, в современной психологии существует большое количество определений социально-психологического феномена «созависимость». Однако, как отмечают специалисты в области созависимости, ни одно из существующих на сегодня его определений, не может полностью отразить основные детерминанты этого феномена, анализ всех вышеприведенных его определений показал существующие противоречия в определении его основных детерминант. На данном этапе исследования проблемы созависимости не представляется возможным выделить единую форму или типологизировать проявления и этиологию данного расстройства. В тоже время, из приведенных выше описаний феномена созависимости, становится очевидным, что, мир окружающих аддиктов людей существенно отличается от мира людей, не столкнувшихся с данной проблемой. Психопатологические изменения психического состояния созависимых родственников вне зависимости от того, названы ли эти изменения «созависимостью», свидетельствуют о необходимости рассмотрения данного контингента в качестве объекта саногенеза.

Список использованных источников:

1. Битти М. Алкоголик в семье, или преодоление созависимости. – М.: Физкультура и спорт, 2007. – 208 с.
2. Котляров А.В. Другие наркотики или Ното Addictus. Серия: Психология успеха. – СПб.: Психотерапия, 2016. – 480 с.
3. Лексиконы психиатрии Всемирной Организации Здравоохранения: Лексикон психиатрических и относящихся к психическому здоровью терминов /пер.с англ. под общ.ред. В.Б. Позднякова (2-е изд.). – М.: Сфера, 2001. – 402 с.
4. Зайцев С.Н. Созависимость – умение любить. – Нижний Новгород: Зеркало, 2014. – 324 с.
5. Смит Э.У. Внуки алкоголиков: Проблемы взаимозависимости в семье. – М.: Просвещение, 2011. – 128 с.
6. Москаленко В.Д. Зависимость: семейная болезнь. – М.: ПЕРСЭ, 2012. – 167 с.
7. Москаленко В.Д. Созависимость и практика ее преодоления. – М.: Медицина, 2010. – 157 с.
8. Короленко Ц.П., Дмитриева Н.В. Личностные и диссоциативные расстройства: расширение границ диагностики и терапии. – Новосибирск: Изд-во НГПУ, 2012. – С. 278 -290.
9. Леонтьев А.Н. Потребности, мотивы и эмоции // Психология эмоций. Тексты. 2-е изд-е / Под ред. В.К. Вилюнаса, Ю.Б. Гиппенрейтер. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1993. – С. 171-181.
10. Шорохова О.А. Жизненные ловушки зависимости и созависимости. – СПб.: Речь, 2012. – 239 с.
11. Менделевич В.Д. Наркозависимость и коморбидные расстройства поведения (психологические и психопатологические аспекты). – М.: Медпрессинформ, 2013. – 239 с.

МРНТИ:15.81.21

М.П. Оспанбаева¹, С.Н. Құрманова²

^{1,2}«Өрлеу» БАҰО АҚ филиалы –

Жамбыл облысы бойынша педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру институты,
Тараз қ., Қазақстан

ЕРЕКШЕ БІЛІМ ҚАЖЕТТІЛІГІ БАР ОҚУШЫЛАРДЫ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ СҮЙЕМЕЛДЕУ ШАРТТАРЫ

Аңдатпа

Қазіргі Қазақстан жағдайында мемлекеттік саясаттың маңызды басымдықтарының қатарына барлық адамдардың сапалы білім алу құқықтарының теңдігі жатады. Сапалы білімнің қолжетімді болуын қамтамасыз ететін алғышарт – инклюзивті білім беру. Инклюзивті білім берудің заманауи міндеті интеллектуалды дамуды, психофизиологиялық және жеке-дара ерекшеліктерді ескере отырып, халықтың барлық деңгейі үшін білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз ету.

Мақалада жалпы білім беретін ұйымдарға қосылған ерекше білім қажеттілігі бар оқушыларды мектеп кеңістігіне тарту жолдары сипатталды. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты талаптары аясында оқу материалдарын меңгеру ерекшеліктеріне байланысты, білім бағдарламаларын бейімдеу жолдары талданды. Ерекше білім қажеттіліктері бар оқушыларға қатысты қамқорлық-сақтық тәртібі қарастырылды және оларды психологиялық қолдау шарттары анықталды.

Түйін сөздер: инклюзивті оқыту, ерекше білім қажеттілігі бар оқушы, мектеп кеңістігі, психологиялық сүйемелдеу, консилиум, тең құқықтық, қолжетімдік, білім беру сапасы, интеграция, оқу тиімділігі.

Оспанбаева М.П.¹, Курманова С.Н.²

^{1,2}Филиал АО «НЦПК «Өрлеу» –

Институт повышения квалификации педагогических работников по Жамбылской области,
г. Тараз, Казахстан

УСЛОВИЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО СОПРОВОЖДЕНИЯ УЧЕНИКОВ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ

Аннотация

В условиях современного Казахстана одним из приоритетных задач государственной политики является равенства прав всех граждан на получение качественного образования. Основным вектором, обеспечивающей доступность качественного образования, является инклюзивное обучения. Современная задача инклюзивного обучения состоит в обеспечении равного доступа к образованию всех уровней населения, с учетом развития интеллектуальных, психофизиологических и индивидуальных особенностей каждого члена общества.

В статье рассмотрены методы сопровождения в школьной среде учащихся с особыми образовательными потребностями, включенных в общеобразовательные организаций. В связи с особенностями усвоения учебного материала, проанализированы пути адаптации образовательных программ, в рамках требований Государственного общеобязательного стандарта образования Республики Казахстан. Была рассмотрена организация щадящего охранительного педагогического режима, в отношении обучающихся с особыми образовательными потребностями; изучены условия психологического сопровождения.

Ключевые слова: инклюзивное обучение, ребенок с особыми образовательными потребностями, школьная среда, психологическое сопровождение, консилиум, равноправие, доступность, качество образования, интеграция, эффективность обучения.

M.P. Ospanbaeva¹, S.N. Kurmanova²

^{1,2}Institute «Өрлеу» of pedagogical personnel qualification in Zhambyl region
Taraz, Kazakhstan

PSYCHOLOGICAL – PEDAGOGICAL SUPPORT STUDENTS PARTICULARLY IN NEED OF KNOWLEDGE

Abstract

In the case of equality of all people among the most important priorities of state policy of the Republic of Kazakhstan of the rights of citizens to receive quality education. Prerequisite, ensuring the availability of quality education – inclusive education. The task of each modern human development, inclusive education, intellectual, psycho physiological and individual characteristics, taking into account the level of the population, ensure equal access to education for all.

The article describes ways of involving students of educational organizations, the connected education in the school, a special space is necessary. In connection with the peculiarities of learning in the framework of the requirements of the State obligatory standard of education of the Republic of Kazakhstan, the ways of adaptation of educational programs. In respect of pupils with special educational needs to take care of-their precautions were considered by the procedure and conditions of psychological support.

Key words: inclusive education, special educational needs have students, school space, psychological support, consultation, equality, accessibility, quality of education, integration, learning efficiency.

Білім беру саласында Қазақстан Республикасы ұстанған қазіргі әлеуметтік саясаттың басым бағыттарының бірі – балалардың жеке сұраныстары мен ерекшеліктеріне ортаның, отбасының қатысуы арқылы білім беру үрдісіне толық қосуды қарастыратын инклюзивті білім беру. Жаһандану үрдісінің басты ерекшелігі ретінде қоғамдық өмірде жүріп жатқан жаппай интеграция – инклюзивті оқытудың маңызды бөлігі. Инклюзивті орта қоғам мүшелерін толеранттылыққа баулитын бірден-бір тиімді құрал. Оның кең мағынадағы мәні: балаларды бір-бірінен айыратын кедергілерді барынша жою үшін тұтас қоғам боп атсалысу; барлық балаларды денсаулық жағдайына, жынысына, шығу тегіне, дініне, жағдайына қарай сараламастан, жалпы білім беру үрдісіне толық енгізу және әлеуметтік бейімдеу; баланы дене және психоэмоциялық, әлеуметтік қажеттіліктеріне қарай дамыту-түзету және арнайы қолдау, яғни жалпы білім беру сапасы сақталған тиімді оқытуға бағытталған мемлекеттік саясат. Адамгершілік пен жанашырлықтың шыңы боп табылатын осындай ізгі қатынас мемлекет тарапынан ресми құжаттар арқылы заңдастырылды [1].

Ерекше білім беруге қажеттіліктері бар оқушыларды әлеуметтік интеграциялауға бағытталған мемлекеттік саясат әр адамның құндылығын сақтауға негізделеді. Халықаралық қауымдастық түсіндірмесіне сәйкес, ҚР «Білім туралы» Заңына енгізілген өзгерістер мен толықтырулар негізінде, инклюзивті білім беру ұғымы жаңаша анықталды. Мысалы, соңғы енгізілген «ерекше білім беруге қажеттілік» термині тек мүмкіндігі шектеулі балаларға ғана емес, сонымен бірге емханада немесе үйде ұзақ мерзім емделген оқушыларға, жеке-эмоциялық мәселелері бар балаларға, жағдайы төмен отбасынан шыққан балаларға, жетім немесе ата-ана қамқорлығынан айырылған балаларға, озбырлық-әлімжеттік көрген балаларға және сонымен қатар, дарынды балаларға да қатысты қолданылады. Жаңа анықтама бойынша «инклюзивті білім беру» – бұл ерекше білім алу қажеттіліктерін және жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білім берудің тең қолжетімдігін қамтамасыз ететін үрдіс. Инклюзивті білім беруді жүзеге асыратын ұйымдар ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушыларды қамтуды, соның ішінде мигрант, оралман отбасы балалары, сондай-ақ қоғамға әлеуметтік бейімделуі қиын балалар сияқты басқа да санаттағы білім алушыларға сапалы білім беруді қарастырады. Яғни, инклюзивті білім беру – білім беру бағдарламаларына сәйкес, басқа да санаттардағы білім алушылардың тең қолжетімділігін көздейтін, даму мүмкіндіктері шектеулі адамдарды бірге оқыту мен тәрбиелеу, арнайы жағдайларды қамтамасыз ету арқылы түзету-педагогикалық және әлеуметтік қолдау [2].

Заманауи білім беру парадигмасы оқытудың негізгі міндеті ретінде балаларды нақты өмір жағдайына бейімдеуді анықтайды; бұл – жаһандық өмір талабы. Оқшаулаудың кез-келген түрі тұлғаның әлеуметтену үрдісіне зардабын тигізеді. Қабілет ерекшелігіне немесе жыныстық сәйкестігіне қарай саралап оқыту ерекшеліктері баланың тұлғалық қалыптасу үрдісіне айтарлықтай әсер етеді әрі қоғамда таптық жіктің тереңдеуіне ықпал етеді. Бастысы – этикалық сипат болып табылатын мұндай мәселе тәрбиеленушілерде қоғамдық өмірдің шынайы жағдайынан тысқарылықты қалыптастырады. Міне, осындай жайттар инклюзивті оқыту үрдісін барынша әрі толыққанды жүзеге асыруға тежеу салып отырған қоғамдық тетіктердің бір парасы болып табылады. Балаларды бір-бірінен айыратын кедергілерді барынша жою үшін тұтас қоғам боп атсалысу және осы жолда ата-аналардың белсенділігіне сүйену қажет. Бұл міндетті жүзеге асыру үшін халықтың жоғары саналылығы мен жаппай жанашырлығын, рухани-адамгершілік дамуын белсендендіру шарт. ҚР Президенті Н.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар – рухани жаңғыру» деп аталатын бағдарламалық мақаласында осы мәселеге қозғау салынып, елімізде стратегиялық маңызды қадам жасалды. Қоғамдық сананы ояту бағытында мемлекет тарапынан атқарылып жатқан іс-шаралар орасан зор. Білім беру саласындағы инновациялар мен реформалар осының айғағы. Мәселен, қоғамдық бақылау кеңестерін құру арқылы білім беру ұйымын басқару тетігіне енгізілген өзгерістер; ата-аналар өкілеттігі және жұртшылық пікірімен санасу арқылы сапаны арттыру мақсатында бақылау және бағалау үдерістеріне ендірілген жаңашыл бастамалар; білім беру мазмұнының жаңартылуы; интегративті оқыту; көптілділік саясаты; академиялық еркіндік; академиялық ұтқырлық; сондай-ақ оқушы қажеттілігіне бағдарланған жеке білім траекториялары [3].

Баланы қажеттілігіне қарай дамыту-түзету, арнайы қолдау білім беру ұйымында мемлекеттік стандартқа негізделген білім беруді жүзеге асыру және қалыпты ортаға кіріктіру үрдісінде мамандандырылған медициналық, педагогикалық, психологиялық сүйемелдеу. «Психологиялық сүйемелдеу» түсінігін көптеген зерттеушілер білім алушылардың өзекті мәселелерін шешу мүмкіндігін қамтамасыз ететін шарттарды құруға бағытталған психологтың ұйымдастырылған іс-әрекеті ретінде анықтайды [4]. Психологиялық сүйемелдеу бір мезгілдік шара емес. Бұл – психологиялық қызмет көрсету барысында жүйелі түрде ұйымдастырылатын және тұрақты орындалатын жұмыс. Психологиялық сүйемелдеудің ең басты қағидаларының бірі тұлғаға уақытында көмек көрсетіп, қолдау ғана емес, осы үдерістің қиыншылықтарын өздігінен жеңіп шығуға, тұлғалық қалыптасуына жауапкершілікпен қарауға үйрету, әлеуметтік өмірде толыққанды субъект болып қалыптасуына ықпал ету. Психологиялық сүйемелдеу, әсіресе, инклюзивті оқыту жағдайында ерекше маңызға ие: сынып ұжымындағы әр түрлі категориядағы балалардың даралық ерекшеліктерін ескере отырып, оларға жеке қатынас жасау, даму мүмкіндіктерін болжау және ұжымдағы өзара қарым-қатынас тиімділігіне ұмтылу. Осының барлығы білім беру ұйымының қалыптасқан психологиялық қызмет жүйесін қайта қарауды талап етеді: штаттық кестеге өзгеріс енгізу, яғни қосымша штаттық бірлік қарастыру, психолог жүктемесін азайту, психологиялық құралдарды түрлендіру, т.б.

Психологиялық сүйемелдеуді ұйымдастыру үшін инклюзивті білім беруді жүзеге асыратын білім беру ұйымдарының штатында психологпен қатар, арнайы педагогтар (тифлопедагог, сурдопедагог, логопед, олигофренопедагог), емдік дене шынықтыру – ЕДШ нұсқаушысы, әлеуметтік педагог мамандары қарастырылады. Жоғарыда аталған мамандар болмаған жағдайда ерекше білім беруге қажеттілігі бар балаларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу білім басқармаларына қарасты психологиялық-педагогикалық түзету кабинеттерінде және оңалту орталықтарында көрсетіледі. Инклюзивті білім берудің мақсаты мен міндеттеріне тиімді жету үшін жалпы білім беретін мектептер оралмандарды бейімдейтін және кіріктіретін орталықтармен, ресурстық орталықтармен, кәсіптік жасқа толмағандарды бейімдейтін орталықтармен, арнайы білім беру ұйымдарымен, сондай-ақ, психологиялық-медициналық-педагогикалық консилиум (ПМПК), оңалту орталықтары және психологиялық-педагогикалық түзеу кабинеттерімен өзара әрекеттестікті ұйымдастырады [5].

Ерекше білім беруге қажеттіліктері бар оқушылардың оқу бағдарламасын меңгеру ерекшеліктеріне байланысты, мұғалім олар үшін оқу бағдарламаларын ҚР МЖМБС негізінде бейімдей алады. Қазіргі уақытта оқу бағдарламалары Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 25 ақпандағы № 61 бұйрығымен бекітілген ерекше білім беруге қажеттіліктері бар оқушыларға арналған негізгі орта және жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларына сәйкес әзірленген [6]. Білім беру ұйымдарында балалардың денсаулығын сақтау, сондай-ақ білім алушылардың ерекше білім алу және қосымша білім беру қызметтерін алудағы олардың қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін жайлы жағдай құру қамтамасыз етіледі. Инклюзивті білім беруді жүзеге асыратын білім беру ұйымдарының педагогикалық кеңесі жеке оқу жоспарлары мен жеке бағдарламаларды, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдаудың жеке бағдарламасын бекітеді. Сабақтар ерекше білім беруге қажеттіліктері бар балаларды оқытуға жеке ықпалды қолдану арқылы жүргізіледі.

Инклюзивті білім беру үрдісінің толыққанды іске асырылуы жағдайында оқу сапасын барынша сақтау үшін жекелеп, саралап оқыту тетіктерін қарастыру қажет. Оның бірден бір жолы – инклюзивті білім беру үрдісінде психологиялық сүйемелдеу рөлін арттыру. Бұл – білім беру сапасының жақсаруына жетелейтін маңызды фактор. Білім беру сапасы мемлекеттік саясаттың негізгі басымдықтарының қатарына жатады. ҚР «Білім туралы» Заңында білім беру сапасын бақылау білім беру сапасын бағалаудың ұлттық жүйесін құру жолымен қамтамасыз етілетіні анықталған. Бүгінгі таңда білім беру ұйымы іс-әрекетінің сапасын бағалау үшін ҚР БЖҒМ №124 бұйрығымен бекітілген «Білім беру ұйымын бағалау критерийлері» (02.02.2016 ж.) басшылыққа алынады. Аттестация форматында ұйымдастырылатын мемлекеттік бақылауға жаңаша қатынастың негізгі сипаты – ресурстардың, яғни білім алушылардың ерекшеліктеріне қарай, әлеуметтік әсерді және нәтижелерді жақсарту жолдарын анықтауға, сүйемелдеуге бағытталғандығында. Білім беру ұйымының іс-әрекетін бағалаудың алты бағытының бірі – оқушыларды қолдау және қам-

қорлық сапасы. Осы бағалау тетігінің жаңа жүйесінің маңызды ерекшелігі инклюзивті оқыту жағдайында білім беру субъектілерін психологиялық қолдау үйлесімділігіне негізделуінде жатыр [7].

Дамуында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар интеграцияланған ортаға неғұрлым ерте тартылған болса, олардың әлеуметтік бейімделуі соғұрлым жылдам әрі жеңіл болады. Қазақстан Республикасы жағдайында бұл мәселе әлі де өзекті болып табылады. Мемлекетіміздің әрбір азаматы – ұлттық құндылық, әрбір баласы – еліміздің ертеңі екенін ескерсек, әрбір мүмкіндігі шектеулі баланың сапалы білім алып, азамат болып қалыптасуына жағдай жасауға инклюзивті білім беруді жүзеге асыруды құқықтық қамтамасыз ету аса маңызды.

Мигрант, оралман балаларды оқу-тәрбие процесіне кіріктіру және қазақ тілі мен орыс тілдерін меңгерту мақсатында қосымша сабақтар, тілдік үйірмелер, факультативті сағаттар ұйымдастырылады. Оларға қолдау қызметі мамандарының психологиялық-педагогикалық және тілдік көмек жасауы қажетті шарт болып табылады. Инклюзивті білім берудің мақсаты мен міндеттеріне тиімді жету үшін жалпы білім беретін мектептер оралмандарды бейімдейтін және кіріктіретін орталықтармен, ресурстық орталықтармен, кәметтік жасқа толмағандарды бейімдейтін орталықтармен, арнайы білім беру ұйымдарымен, сондай-ақ, ПМПК, оңалту орталықтары және психологиялық-педагогикалық түзеу кабинеттерімен өзара әрекеттестікті ұйымдастырады. Осыған байланысты, ерекше білім қажеттілігі бар балалар болған жағдайда оқу жетістіктерін бағалау жүйесі қолданылады. Оларды бағалау кезінде ҚР МЖМБС-2015 көрсетілген білім алушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар басшылыққа алынады. Алайда, кейбір білім алушыларда бағдарламаны меңгеру мерзімі ұзағырақ, оның нәтижесінде олар қалыпты дамыған балалардың бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру деңгейіне сәйкес келетін деңгейге жетеді. Білім беру саласында ерекше білім қажеттілігі бар балалардың құқықтары және олар орындауы қажет міндеттері тең болуы маңызды. Осы орайда, олардың жетістіктерін бағалаудың негізгі мазмұны шектеуді, яғни бұзылысты (көру, есту, сөйлеу, тірек-қимыл аппараты, әлеуметтік-эмоциялық сала) ескере отырып, қалыпты дамыған құрбыларымен бірдей болуы қажет. Инклюзивті білім беруді жүзеге асыратын ұйымдардағы тәрбие процесінің ерекшелігі мектеп деңгейінде ерекше білім беруге қажеттілігі бар балаларға толерантты қарым-қатынасты тәрбиелеу, сондай-ақ негізгі құндылықтармен таныстыру, білім беру үрдісінің барлық субъектілерінің инклюзивті білім беруге жағымды көзқарасын қалыптастыру, «ерекше балаларға» қатысты ересектердің ұстанымын өзгерту болып табылады.

Тәжірибе көрсеткеніндей, инклюзивті білім беру жағдайында оқушыларды психологиялық қолдау келесі жайттарға ықпал етеді: оқу-тәрбие үрдісін түзету үшін өлшеу және сапа көрсеткіштерін талдау арқылы оқыту сапасын бақылауға және оны жақсартуды қамтамасыз етуге. Инклюзивті білім беру жағдайында оқу тиімділігіне қол жеткізу «әлсіз» оқушыларға, яғни білім мекемесіне сыртқы, мектептен тыс әлемнен өзімен бірге жағымды алғышарттар (әлеуметтік жағдай, қабылет) әкелмеуі себепті, жоғары нәтиже көрсете алмайтын балаларға білім беру ұйымының қалай және қаншалықты ықпал етуін анықтауға басымдық берілуімен анықталады. Бұл көптеген «түйінді факторлар» арқылы ажыратылады. Оның таңдаулы белгілері: жағымды оқу мәдениеті; жақсы үміт (жоғары ұмтылыс); оқушылардың оқу нәтижесін қадағалау; жеке жетістіктерді үнемі қолдау; оқу мен үйретуді үнемі жақсартуға қызығушылық; оқушылардың ынтылаулығы және белсенді қатынасы; өзгерістерді қолдау және оны әкімшілік тарапынан бақылау; түрлі әдістемелерді мақсатты түрде іріктеу және қолдану; отбасы мен мектеп арасындағы ынтымақтастық. Инклюзивті оқыту жағдайында білім беру ұйымының негізгі әрі аса маңызды міндеттері мұғалімдердің сабақ беруі, оқушылардың оқуы және әлеуметтік-психологиялық қолдау болып табылады. Инклюзивті оқытуға қатысты жалпы үдеріске қоғамның әрбір мүшесі өзінің белсенді азаматтық үлесін қосуы нәтижесінде, жоғарыда аталған кедергілер мен қиындықтардан біртіндеп арылуға болады.

Инклюзивті білім беруді жүзеге асыруда ерекше білім беруге қажеттілігі бар балаларды жалпы білім беру үрдісіне қосу үшін оларды әлеуметтік-педагогикалық және психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді ұйымдастыру оқу бағдарламаларын, оқу жоспарларын бейімдеу, оқу жетістіктерін бағалаудың критериялды жүйесін бейімдеу, оқыту нәтижелерін бағалау және мониторингілеу жүйесін әзірлеу, сондай-ақ жеке білім беру маршрутын құру сынды өзекті мәселелерді қамтиды.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. «Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2016 – 19 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы». – Астана, 2016. – 19 б.
2. Қазақстан Республикасының «Білім туралы Заңы» (өзгертулер мен толықтырулармен). – Астана, 2017.
3. Назарбаев Н.Ә. «Болашаққа бағдар – рухани жаңғыру» // «Егемен Қазақстан» жалпыұлттық қоғамдық-саяси газеті. – Астана, 22.04.2017.
4. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді дамытудың тұжырымдамалық тәсілдері. ҚР БҒМ 2015 жыл №348 бұйрығы.
5. Шүйінішина Ш.М., Мухамедханова А.К. Қазақстан Республикасында инклюзивті білім беруді жүзеге асыруды нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету. Известия Национальной Академии наук Республики Казахстан. ISSN 2224-5294. Серия общественных и гуманитарных наук. № 6. 2017. 228-233 бб.
6. «Орта білім беру (бастауыш, негізгі орта және жалпы орта) ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары» ҚР Үкіметінің №499 Қаулысы. 17 мамыр 2013 жыл.
7. ҚР БҒМ «Білім мекемелерін бағалау критерийлерін бекіту туралы» №124 бұйрығы. – Астана, 2016 ж.
8. Жигитбекова Б.Д., Канаева С. Топтық психологиялық тренингтегі психогимнастиканың орны және рөлі // Абай атындағы ҚазҰПУ-дың Хабаршысы, «Психология» сериясы №4 (53) 2017ж. 61-66 б.

МРНТИ:15.81.21

М.П. Оспанбаева¹, Н.Ж. Құрмашева²

^{1,2}«Өрлеу» БАҰО АҚ филиалы –
Жамбыл облысы бойынша педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру институты,
Тараз қ., Қазақстан

БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ ЖҮЙЕСІНДЕ ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІ ДАМУДЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Аңдатпа

Мақалада білім беру ұйымдары педагогтарының кәсіби біліктіліктерін арттыру арқылы оларды инклюзивті білім беруге даярлау жолдары ұсынылды. Қазіргі Қазақстан жағдайында баршаның сапалы білім алу құқықтарының теңдігін қамтамасыз етудің әдістемелік мәселелері айқындалды. ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты талаптары аясында оқушылардың білім бағдарламаларын меңгеру ерекшеліктеріне байланысты, оқу материалдары мен ресурстарын бейімдеу мәселелерінің өзектілігі қарастырылды.

Түйін сөздер: инклюзивті білім беру, педагогтардың даярлығы, инклюзивті оқыту шарттары, кәсіби біліктілік, ерекше білім қажеттілігі, тұжырымдамалық амалдар, біліктілікті арттыру, білім беру үрдісі.

Оспанбаева М.П.¹, Құрмашева Н.Ж.²

^{1,2}Филиал АО «НЦПК «Өрлеу» –

Институт повышения квалификации педагогических работников по Жамбылской области,
г. Тараз, Казахстан

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В СИСТЕМЕ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ

Аннотация

В статье представлены различные подходы к подготовке педагогов образовательных организаций к инклюзивному образованию; выделены существующие проблемы в данном процессе; раскрывается понятие «подготовка педагогов к работе в условиях инклюзивного образования» как целенаправленный,